

در گفت و گو با دکتر سعید معیدفر استاد دانشگاه و جامعه شناس

□ بخش اول

کسب شناخت دقیق از هر مسأله و پدیده‌ای باعث می‌شود در مواجهه با آن مقوله، دچار اشتباه نشویم. در تحقیقی که دکتر سعید معیدفر استاد دانشگاه و جامعه‌شناس در مورد نقش تحولات دانشگاهی در جهت‌گیری‌های ارزشی، نگرشی و رفتاری، انجام داد، مشخص شد ارزشها، نگرشها و رفتارهای تحصیلکرده‌گان دانشگاهی با سایر اقشار جامعه تفاوت معنادار پیدا کرده است. بنابراین مسؤولان و متولیان امور متخلف، با عنایت به نتایج چنین تحقیقی بهتر خواهند توانست برنامه‌ریزی چنین اموری را در دست بگیرند. با توجه به این نایاب نتایج و گرایش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، پرداختن به مباحث و نتایج تحقیق یاد شده بسیار گاه‌های دهنده است. این تحقیق در چارچوب فعالیت‌های تحقیقاتی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام گرفته است.

به عنوان مقدمه بحث می‌خواهم بگویم ما در این مقاله پیش زمینه و پیشینه‌ای، تحقیق، نقش تحولات دانشگاهی در جهت‌گیری‌های ارزشی، نگرشی و رفتاری را انجام داده‌ایم؟

من در سالهای گذشته در تحقیقاتی که خصوصاً به صورت آمارگیری در حوزه فرهنگی انجام می‌گرفت، ملاحظه می‌کردم تفاوت معناداری میان جمعیت در ارتباط با تحولات وجود دارد. به این معنا که وقتی متغیرهای زمینه‌ای مثل سن، جنس، سن شغل و پایگاه که یکی از عناصر آن تحولات است را برای سنجش وضعیت ارزشها، نگرشها و رفتار در جامعه در نظر می‌گرفتیم، برخی رابطه‌های معنادار به دست می‌آمد.

ما در وهله اول متغیرهای زمینه‌ای مهمی مثل تحصیلات و میزان آن و سن و جنس را تحت بررسی قرار دادیم و تأثیرات معناداری در رفتارها دیده می‌شد. من در سال ۱۳۷۶ تحقیقی را در مورد اخلاق کار، در واحدهای تولیدی و صنعتی انجام دادم و در سال ۱۳۸۲ نیز در زمینه، تحقیقی در واحدهای دولتی انجام دادم و در هر دو نتایج تحولات یکی از روابط مناسب در کار است ولی در خصوص بهره‌وری اخلاق کار در این دو گروه جمعیتی تحصیلکرده‌گان دانشگاهی و غیرتحصیلکرده‌گان دانشگاهی تغییر یافته است. در آن وقت تحقیق نشان داد که میزان اخلاق کار در تحصیلکرده‌گان دانشگاهی با کسانی که تحصیلات بالاتر از دیپلم داشتند، به طرز معناداری کمتر از کسانی بود که تحصیلات دانشگاهی نداشتند.

یعنی برخلاف انتظار، کسانی که تحصیلات دانشگاهی نداشتند از اخلاق کاری بالاتری برخوردار بودند. فرض کنید اگر متوسط اخلاق کار در کل جمعیت ۴۳ است و شد وقتی که جمعیت را به دو بخش تحصیلکرده‌گان بالای دیپلم و کسانی که در حد دیپلم و زیر دیپلم سواد داشتند، مشاهده کردیم که مثلاً اخلاق کاری تحصیلکرده‌گان حدود ۲۵ می‌شد و اخلاق کاری دیپلمه‌ها و زیردیپلم حدود ۲۴ به دست می‌آمد و

اخلاق کار در فارغ التحصیلان دانشگاهی

گفت و گو با: یوسف ناصری
y_nasiri90@yahoo.com

فرایندهایش، آینده آن است و یا به معنای دیگر احساس اینکه فرصت و آزادی عمل کافی به فرد داده نمی‌شود و یا فعال نیست و یا این احساس که فرد، متناسب با انتظاراتش در جامعه موفق نیست و یا در زمان و زمان شغلی، اجتماعی و سیاسی را که در ذهن دارد، تحقق نیافته تصور می‌کند. بنابراین، مجموعه این اوضاع موجب بیگانگی سیاسی فرد می‌شود و شوقش به نشان می‌داد که افراد به میزانی که احساس منفی تری و مشارکت خودشان در فرایندهای اجتماعی و سیاسی دارند، به هم میزان فعال نیستند.

در حوزه‌های اجتماعی، افرادی که دچار بیگانگی هستند در محیط کار احساس مسؤولیت کمتری دارند و هرچه قدر تحصیلکرده‌های دانشگاهی به سطح آگاهی و دانش شان افزوده می‌شد به همان میزان هم، خواهان مشارکت و مسؤولیت پذیری در شغل و فعالیت‌های اجتماعی نبودند. چون اگر شخص بیشتری با بالاترین تحصیلاتش، آرمانهای شغلی و اجتماعی اش را محقق کند، به تعادل شخصیتی و فکری لازم می‌رسد. اما اگر در مسؤولیت‌های اجتماعی به خوبی به کار گرفته نشود و یا مسؤولیت‌های شغلی خوبی به او داده نشود، به همان میزان، دچار یک نوع بیگانگی اجتماعی می‌شود.

نتایج آن دو تحقیق را در این تحقیق جدید در واقع این تحقیق را می‌توانیم به عنوان یک مورد توجه قرار دادیم و یا در نظر داشتیم، برخی از زمینه‌های تحقیقی قبلی دقت عمل بیشتری به خرج دهیم و احیاناً نتایج مهم‌تر را در این تحقیق آشکار کنیم؟

در این تحقیق باعث شد، این تحقیق جدید را انجام دهم. در ایران طرح‌های پژوهشی در سطح ملی از سال ۱۳۷۴ به بعد انجام شده بود. اولین تحقیق را در این زمینه آقای دکتر محسنی در مورد آگاهی و نگرشهای ایرانیان در ۷ شهر کشور انجام داد. در سالهای ۱۳۷۸ و ۱۳۸۲ هم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحقیقاتی را در باره ارزشها و نگرشها در سطح کشور و در تمام استانهای کشورمان انجام داد. با توجه

تأثیرآموزه‌ها و نگرشهای نیست بلکه عوامل محیطی، روانشناختی و زیست‌شناختی نیز بر رفتارها تأثیر می‌گذارد. اما تردیدی نیست منظومه ارزشی و نگرشی افراد نقش مهمی در جهت‌گیری‌های رفتاری آنان دارد. این منظومه ارزشی - نگرشی به دلیل آنکه جریان اجتماعی شدن به صورت مداوم در همه مراحل زندگی وجود دارد، در معرض دگرگونی قرار دارد. هر چه مکان‌های اجتماعی که افراد در آن قرار می‌گیرند متفاوت تر باشد، امکان دگرگونی در این منظومه ارزشی - نگرشی بیشتر است. این دگرگونی در دنیای جدید که ظهور تکنولوژی جدید رسانه‌ای نوعی جدایی‌گزینی زمانی - مکانی به وجود آورده و تعامل را با سرعت و زمینه اجتماعی اش جاساخسته و نوعی تعامل ایجاد کرده است، شدت بیشتری پیدا می‌کند. در نتیجه افرادی که بیشتر به این تکنولوژی جدید دسترسی دارند، بیشتر در معرض دگرگونی ارزشی قرار دارند. بدون تردید یکی از مکان‌های که دسترسی به این تکنولوژی را آسان می‌سازد، دانشگاه است. به دلیل نوع هنرها و ارزشهای که عموماً در دانشگاه حاکم است و همچنین به دلیل آموزشهایی که در دانشگاه به دانشجویان داده می‌شود، گروه‌های مرجمی که افراد در دانشگاه به دست می‌آورند، توانایی که جامعه از دانشگاه دارد، تصویری که فرد از محیط دانشگاهی دارد، معمولاً دانشگاه تأثیر بسیار مهمی بر جهت‌گیری‌های ارزشی و نگرشی و رفتاری افراد می‌گذارد. دانشگاهها از قرون قبل، به عنوان مراکز حیات علمی و عقلانی مورد احترام بوده‌اند. اما به میزانی که جامعه پیچیده‌تر شده، ارزش دانشگاهی آنرا کمتر شده است. دانشگاه‌های جنبه‌های علمی مربوط به مشاغل و درآمدها، از نظر توسعه‌فردی نیز اهمیت دارد. چرا که امکان غنی‌سازی الهیاتی ذهنی را فراهم می‌کند، سلیقه‌های هنری و ادبی را گسترش می‌دهد و افزون بر این موارد، مرکز گفت‌وگو و تفکر و اندیشه‌های اجتماعی و سیاسی است. همچنین از جمله ناهادهای مهم اجتماعی آن است که فعالیت‌ها و دوروزی نقش بسیار مهمی در آن دارد. شاید بتوان محوری‌ترین عنصر این نهاد را خود دوروزی دانست. به طوری که فیلسوفی چون کانت که برخی او را بنیانگذار فلسفه مدرن می‌دانند، بنیان دانشگاه را بر عقل استوار می‌داند و بر جهان شمولی آن تأکید می‌کند.

در این نهاد علمی، مجموعه‌ای از ارزشها و هنرها آموزش داده می‌شود که از آن به عنوان ارزشها و هنرهای علمی یاد می‌کنند. برخی از مهمترین ارزشها و هنرها عبارتند از: عام‌گرایی، شکاکیت سازمان یافته، استقلال، اقتدار علم، تجربه‌گرایی، عقلگرایی و قانونگرایی. هنرهای همچون عام‌گرایی، شمول‌گرایی و بی‌طرفی اخلاقی مثل قوم‌گرایی را ترویج می‌کند و در افرینش دانشجو و گسترده می‌سازد. جزو اندیشی را اندازارزادگی تبقیح می‌کند و زمینه‌های آزاداندیشی را فراهم می‌کند. اشتراک‌گرایی براین امر تأکید می‌گذارد که یافته‌های علمی محصول همکاری اجتماعی این یافته‌ها و نتایج به نوعی میراث مشترک است. لذا افراد جامعه چه در آن مشارکت داشته باشند و چه نداشته باشند، در بهره‌مندی از آن سهم هستند. بیطرفی عاطفی نیز هنرهای لازم است که الزام به عدم پشادوری و دوری جستن از کلیشه‌ها و تعصبات عقیدتی فردی و گروهی در تحقیقات علمی می‌داند. دانشگاه، شک سازمان یافته نوعی اتقاده‌گرایی را تارسیدن به نتیجه در پژوهش علمی ترویج کرده و استقلال، جدایی و عدم وابستگی را به انواع قدرت و اقتدار توسعه می‌دهد. عقل‌گرایی نیز به نوبه خود نوعی خرد خرد بنیاد انبیا می‌باشد که معیار وابسته در باب امور اخلاقی و عقلی می‌داند. عقلی که وابسته به هیچ معیار بیرون عقلی نیست و لذا چندان تئوریه‌های بیرونی را بر نمی‌تابد.

این تحقیق، بر نقش مهم ارزشها و نگرشها در جهت‌گیری‌های رفتاری افراد تحصیلکرده تأکید شده است. این نوع تأثیر گذارنده به چه شکل بروز پیدا می‌کند؟ ما در این تحقیق نشان دادیم، ارزشها و نگرشها نقش مهمی بر جهت‌گیری‌های رفتاری دارند. اگرچه نمی‌توان رفتارها را صرفاً بر اساس ارزشها و نگرشها تبیین کرد. چون رفتارهای آدمی صرفاً تحت

ادامه دارد

آگهی دعوت به همکاری

یک شرکت فعال در زمینه اجرای طرحهای بزرگ در صنایع نفت و گاز از آقایان واجد شرایط برای تکمیل کادر فنی دفتر مرکزی خود در تهران دعوت به عمل می‌آورد:

۱	کارشناس برنامه‌ریزی و کنترل پروژه با حداقل ۳ سال تجربه مفید و مسلط به نرم افزارهای Expedition و Primavera	۱ نفر
۲	هماهنگ کننده آموزش بهره‌برداران طرح با حداقل ۴ سال تجربه مفید در زمینه آموزشهای تئوری - کاربردی	۲ نفر
۳	کارشناس فرایند با حداقل ۵ سال تجربه مفید در صنایع نفت و گاز و آشنایی کامل با تجهیزات مربوطه	۱ نفر
۴	سرپرست HSE با حداقل ۵ سال تجربه مفید در صنایع نفت و گاز و آشنایی کامل با فعالیت‌های دریایی	۱ نفر

توضیح: داوطلبان بایستی دارای حداقل لیسانس مهندسی از دانشگاههای معتبر بوده و علاوه بر آشنایی با کاربری نرم افزارهای عمومی، لازم است به نرم افزارهای تخصصی فعالیت مربوطه نیز تسلط کامل داشته باشند.

متقاضیان محترم می‌توانند شرح کامل مشخصات و سوابق تحصیلی و تجربی خود را در اسرع وقت از طریق شماره فکس ۸۸۷۱۶۰۱۰ یا به آدرس صندوق پستی شماره ۱۵۸۷۵/۶۷۳۱ ظرف حداکثر ۱۰ روز پس از درج آخرین نوبت آگهی ارسال فرمایند.

شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب (سهامی خاص)

شماره ۶۷۰۴ مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۰۴ (مجاز شماره ۸۴/۷)

آگهی مزایده عمومی شماره ۸۴/۷

شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب در نظر دارد، دو قلم مواد شیمیایی موجود در شهرستان ماهشهر - پالایشگاه گاز و گاز مایع را به شرح زیر می‌یک‌گروه جزا به فروش برساند.

گروه	مشخصات کالا
اول	مقدار ۱۲۰۰۰۰ لیتر اسید سولفوریک ۹۴%
مقدار ۱۹۰۰۰۰ لیتر سوزک تور آور (کاستیک سودا) ۳۰%	

از علاقه‌مندان به شرکت در مزایده دعوت می‌شود از ساعت ۱۵ صبح تا ۱۵ روز شنبه مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۰۴ الی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۰۴ (به استثناء روزهای تعطیل شرکت) برای اخذ مدارک مزایده به نشانی اهواز، کوی قدانیان اسلام (بیمارستان سابق نیوسایت)، ساختمان ۱۸ دفتر ارزیابی و فروش کالا و سپس برای بازدید به نشانی ماهشهر، پالایشگاه گاز و گاز مایع ماهشهر بر اجعه نمایند.

ضمناً پیشنهادات مربوطه فقط تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۰۴ توسط کمیسیون مناقصات واقع در ساختمان ۵ طبقه، بلوک یک، طبقه دوم، اتاق ۴۵۰ چ پذیرفته خواهد شد.

تلفن تماس: ۰۶۱۱-۴۴۴۴۱۰

روابط عمومی
WWW.NISOC.IR
WWW.SHANA.IR

مرکز مطالعات بازرگانی و آگهی‌های روزنامه ایران

تهران ۷-۸۸۷۳۸۸۲۰
شهرستان ۴-۸۸۷۵۷۵۸۳